

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ด้วยเหตุที่กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การวิจัย การพัฒนา เทคโนโลยี วิชาการสมัยใหม่ ตลอดจนการดำเนินธุรกิจของประชาชนเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ไทยต้องมีการพัฒนากฎหมายด้านนี้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นกฎหมายที่ส่งเสริมการคุ้มครองรับรองในสิทธิตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งหลักการสำคัญลักษณะความคุ้มครองย่อมแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายของประเภทกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญานั้น ๆ

กฎหมายสิทธิบัตรเป็นกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศด้านความเจริญก้าวหน้า เทคโนโลยี หรือ วิชาการใหม่ ๆ รวมทั้งมีบทบาทการส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การค้าระหว่างประเทศและอื่น ๆ อีกหลายประการ อัตราความเจริญก้าวหน้าของประเทศต่าง ๆ จะมีลักษณะแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเทศที่พัฒนาแล้ว กับประเทศที่กำลังพัฒนา โดยมีดัชนีตัวชี้วัดในประการสำคัญคือ ส่วนใหญ่ประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีเป็นอย่างมากต่างกับประเทศที่กำลังพัฒนามีอัตราความเจริญก้าวหน้าดังกล่าวน้อยกว่า โดยเฉพาะเงินทุน เทคโนโลยี เครื่องมืออุปกรณ์ บุคลากร ด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรแตกต่างกันโดยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนาในส่วนด้านบุคลากรวิทยาศาสตร์และวิศวกร ปัจจุบันประเทศไทยมีวิศวกรในสาขาควบคุม 4 สาขา รวมทั้งสิ้นประมาณ 150,000 คน โดยเฉลี่ย วิศวกร 1 คนต่อการรับผิดชอบประชากร 800 คน ส่วนประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยเฉลี่ย วิศวกร 1 คนต่อการ

รับผิดชอบประชากร 400 คน การใช้งบประมาณในการวิจัยและพัฒนา ประเทศพัฒนาแล้วใช้สูงกว่าประเทศที่กำลังพัฒนา 6-17 เท่าตัว¹ ในการถือครองสิทธิบัตรทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาโดยส่วนใหญ่จะถูกถือครองโดยคนต่างชาติ ยกเว้นในประเทศญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา สิทธิบัตรกว่าร้อยละ 90 ในประเทศกำลังพัฒนาได้ถูกถือครองโดยคนต่างด้าว สิทธิบัตรส่วนใหญ่ที่อยู่ในโลกนี้² ได้ถูกถือครองโดยคนต่างชาติของประเทศอุตสาหกรรมสำคัญ 5 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา เยอรมัน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส และอังกฤษ³ ซึ่งเห็นได้ว่าปัญหาดังกล่าว ได้สะท้อนให้เห็นถึงการมีบทบาทและความสำคัญของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะกฎหมายสิทธิบัตรที่ใช้ในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาด้วย โดยทั่วไปทรัพย์สินทางปัญญาได้แก่ ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้า ลักษณะของทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าว เป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งที่มีลักษณะสำคัญพิเศษแตกต่างไปจากสังหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์ ทั้งไม่อาจจัดเป็นประเภททรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 4 ได้ ดังเช่นเคยมีแนวคำวินิจฉัยของคำพิพากษาศาลฎีกา⁴ อันเกี่ยวกับการได้มาของทรัพย์สินโดยการครอบครองปรปักษ์ไว้ว่าการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์จะได้อำนาจโดยทางใดบ้างเป็นเรื่องที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว เมื่อไม่มีกฎหมายให้สิทธิแก่ผู้ใดที่จะได้ซึ่งลิขสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์จึงไม่อาจอ้างได้ว่าได้ลิขสิทธิ์มาโดยการครอบครองปรปักษ์ได้ และแนวคำพิพากษาได้วินิจฉัยในเครื่องหมายการค้า ที่ว่าเครื่องหมายการค้าเป็นทรัพย์สินทางปัญญาอย่างหนึ่ง หากข้อสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ที่สามารถได้กรรมสิทธิ์มาโดยการครอบครองปรปักษ์ตามมาตรา 1382 นี้⁵ ไม่⁶ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ทรัพย์สินทางปัญญา ไม่ว่าจะเป็นลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้าไม่เป็นทรัพย์สินตามประมวลกฎหมาย

¹จักรกฤษณ์ ควรพจน์, กฎหมายสิทธิบัตร แนวความคิดและบทวิเคราะห์, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2544), หน้า, 23.

²เรื่องเดียวกัน หน้า, 27.

³คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 846/2534.

⁴คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 677/2532.

แพ่งและพาณิชย์ แต่เป็นทรัพย์สินชนิดพิเศษที่มีบทบัญญัติของกฎหมายรับรองและคุ้มครองไว้ อันมีลักษณะสำคัญที่บางอย่างเหมือนและแตกต่างกับทรัพย์สินโดยทั่วไป สิทธิบัตร (Patent) จัดเป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งที่ถือเป็นทรัพย์สินทางกฎหมายพิเศษ อยู่ในสาขาของทรัพย์สินทางปัญญา สิทธิบัตรมีความเกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์ (Invention) และการออกแบบผลิตภัณฑ์ (Product Design) ถือเป็นทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม (Industrial Property) ที่เจ้าของสิทธิหรือผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิในการแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจ (Economic Right) ที่เป็นลักษณะผูกขาด (Monopoly) ตลอดระยะเวลาที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง กฎหมายสิทธิบัตรบัญญัติให้ผู้ประดิษฐ์หรือผู้ออกแบบเป็นผู้มีสิทธิขอรับสิทธิบัตรซึ่งเป็นสิทธิที่แยกออกจากตัวสิทธิบัตร บุคคลที่จะเข้ามาถือสิทธิในสิทธิบัตรในฐานะผู้ทรงสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้น จึงอาจมีได้ทั้งคนเดียวหรืออาจจะเรียกว่าผู้ประดิษฐ์เดี่ยว ซึ่งหมายถึงบุคคลใดได้ประดิษฐ์คิดค้นสร้างสรรค์ขึ้นในผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธีเพียงผู้เดียวโดยไม่ได้ร่วมกับบุคคลอื่นสิทธิในการเป็นผู้ทรงสิทธิในสิทธิบัตรจึงเป็นของบุคคลนั้นแต่เพียงผู้เดียว และถ้าหากการได้มาซึ่งสิทธิบัตร โดยร่วมกับบุคคลอื่นในการประดิษฐ์คิดค้น สร้างสรรค์ขึ้นในผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธี หรือได้มาโดยวิธีใด ๆ ตามที่กฎหมายรับรองไว้ก็จะมีผลทางกฎหมายให้บุคคลดังกล่าวข้างต้น มีสิทธิในสิทธิบัตรโดยฐานะผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมกัน

เมื่อพิจารณาในเรื่องทรัพย์สิน (Real Right) ซึ่งหมายถึง สิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน กล่าวคือเป็นสิทธิที่มีวัตถุแห่งสิทธิ เป็นทรัพย์สินหรือเป็นสิทธิที่มีอยู่เหนือทรัพย์สิน เจ้าของทรัพย์สินสามารถใช้สิทธิดังกล่าวแก่บุคคลทั่วไปได้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1298 บัญญัติให้ทรัพย์สินก่อตั้งขึ้นได้ 2 ทาง คือ (1) ก่อตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น กรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครอง ภาระจำยอม สิทธิอาศัย สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกิน ภาระติดพันในอสังหาริมทรัพย์ สิทธิจำนอง สิทธิจำนำ สิทธิยึดหน่วง เป็นต้น และ (2) ก่อตั้งโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายอื่น เช่น ลิขสิทธิ์ก่อตั้งโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 สิทธิในเครื่องหมายการค้าก่อตั้งโดยพระราชบัญญัติ-

เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 และสิทธิบัตรก่อตั้งโดยพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 เป็นต้น

ลักษณะสาระสำคัญของเจ้าของทรัพย์สินหรือเจ้าของกรรมสิทธิ์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามมาตรา 1336 ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สิน หมายความว่าได้รับรองคุ้มครองให้เจ้าของกรรมสิทธิ์ มีอำนาจในลักษณะเด็ดขาดให้บุคคลมีสิทธิเหนือทรัพย์สินนั้น หรืออาจจะกล่าวได้ว่ากรรมสิทธิ์เป็นที่รวมสิทธิต่าง ๆ กล่าวคือสิทธิครอบครองและยึดถือ สิทธิที่จะใช้สอยและได้ดอกผลสิทธิที่จะจำหน่ายโอน สิทธิที่ติดตามเอาคืนจากบุคคลที่ไม่มีสิทธิรวมทั้งสิทธิที่จะขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้ามาเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และในกรณีที่บุคคลหลายคนเป็นเจ้าของทรัพย์สินในสิ่งเดียวกันซึ่งเรียกได้ว่ามีกรรมสิทธิ์ร่วมกัน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ได้บัญญัติถึงลักษณะของการมีกรรมสิทธิ์รวม การใช้สิทธิของเจ้าของรวม รวมทั้งผลของการมีกรรมสิทธิ์รวม

พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองถึงสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรไว้ โดยให้ความหมายไว้ตามมาตรา 3 ว่าผู้ทรงสิทธิบัตรหมายความว่ารวมถึงผู้รับโอนสิทธิบัตร ผู้ทรงอนุสิทธิบัตร หมายความว่ารวมถึงผู้รับโอนอนุสิทธิบัตร การเข้าเป็นผู้ทรงสิทธิบัตรและผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรในการที่จะแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจตามมาตรา 36 มาตรา 37 รวมทั้งสิทธิที่จะอนุญาตให้บุคคลใช้สิทธิหรือการโอนสิทธิบัตรให้แก่บุคคลอื่น โดยเฉพาะหลักเกณฑ์เกี่ยวกับผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมตามมาตรา 40 การใช้สิทธิในสิทธิบัตร

เมื่อพิจารณาในปัญหาของสิทธิประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม จะเห็นได้ว่าเป็นปัญหาช่องว่างของกฎหมายในส่วนที่พระราชบัญญัติสิทธิบัตรไม่ได้บัญญัติไว้ จึงจำเป็นต้องนำหลักเกณฑ์การอุดช่องว่างแห่งกฎหมายมาใช้ กล่าวคือในกรณีที่ไม่มีลายลักษณ์อักษรที่จะนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงได้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ว่า เมื่อไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับคดีได้ ให้วินิจฉัยคดีนั้นตามจารีตประเพณี แห่งท้องถิ่น ถ้าไม่มีจารีตประเพณีเช่นนั้น ให้วินิจฉัยคดีอาศัยเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง และถ้าบทกฎหมายเช่นนั้นก็ไม่มีด้วย ให้วินิจฉัยตามหลักกฎหมายทั่วไป

จะเห็นได้ว่าในเรื่องสิทธิบัตรอันเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 แม้จะไม่ได้บัญญัติความหมายของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมไว้ก็ตาม แต่ได้บัญญัติรับรองการเข้าสู่ผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม รวมทั้งสิทธิในการแสวงหาประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมไว้ ทั้งกรณีการอนุญาตให้ใช้สิทธิ หรือการโอนสิทธิบัตรให้แก่บุคคลอื่น แต่ปัญหากรณีที่พระราชบัญญัติสิทธิบัตรไม่ได้บัญญัติไว้ จึงจำเป็นต้องนำวิธีการอุดช่องว่างตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้ โดยอาศัยหลักเทียบเคียงกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งมาใช้ ซึ่งพิจารณาเห็นว่าในเรื่องลักษณะของกรรมสิทธิ์รวมสามารถนำมาบังคับใช้เทียบเคียงกับผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม หลักคอกผลนำมาเทียบเคียงกับสิทธิประโยชน์ที่เกิดจากการใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม หลักการอำนาจฟ้องเกี่ยวกับโต้แย้งสิทธิหรือการใช้สิทธิทางศาลตามมาตรา 55 ประมวลกฎหมายวิธีความแพ่งมาปรับใช้ในกรณีที่ไม่ได้ได้รับความยินยอมจากผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมและหลักค่าเสียหาย ตามหลักกฎหมายว่าด้วยละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 มาปรับใช้ผลของการฟ้องคดีละเมิดสิทธิบัตร เมื่อพิจารณาทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะสิทธิบัตรซึ่งไม่ใช่ทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหา แม้จะต้องนำหลักกฎหมายที่ใกล้เคียงยิ่งมาปรับใช้ก็ตาม ซึ่งผู้ศึกษามีความเห็นในปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นดังในกรณีต่อไปนี้

ประการแรก ปัญหากรณีผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมคนใดคนหนึ่งใช้สิทธิในการแสวงหาผลประโยชน์จากสิทธิบัตรร่วมผลประโยชน์ที่เกิดจากการใช้สิทธิบัตรร่วม จำเป็นจะต้องแบ่งให้แก่ผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมคนอื่นหรือไม่ ตัวอย่าง นาย ก นาย ข และ นาย ค เป็นผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมในสิ่งประดิษฐ์อย่างหนึ่ง นาย ก ใช้สิทธิตามมาตรา 36 ผลผลิตสิ่งประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรและได้เงินจากการจำหน่ายสิ่งประดิษฐ์ดังกล่าว ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นนาย ก จะต้องแบ่งให้นาย ข และ นาย ค หรือไม่ ประการใด เนื่องจากมาตรา 40 พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ไม่ได้บัญญัติถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมไว้แต่ประการใด โดยเฉพาะการใช้สิทธิในการแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจมาตรา 36 และ 37 ของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมแต่ละคนได้โดยอิสระ

ประการที่สอง ปัญหากรณีผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมคนใดคนหนึ่งใช้สิทธิในการอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิหรือการโอนสิทธิบัตรผลประโยชน์ที่เกิดจากการอนุญาตหรือจากโอนสิทธิบัตรร่วมจะต้องแบ่งปันให้แก่ผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมคนอื่นหรือไม่ ตัวอย่าง นาย ก นาย ข และ นาย ค เป็นผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมในสิ่งประดิษฐ์อย่างหนึ่ง นาย ก ใช้สิทธิในการอนุญาตหรือโอนตามมาตรา 38 ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการอนุญาตหรือการโอนของ นาย ก จะต้องแบ่งให้ นาย ข และ นาย ค หรือไม่ เนื่องจาก มาตรา 40 พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ไม่ได้บัญญัติถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมลักษณะดังกล่าวไว้แต่ประการใด

ประการที่สาม ในกรณีเมื่อมีการละเมิดสิทธิในสิทธิบัตร ผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ฟ้องคดีแล้วได้รับค่าเสียหายจากคดีละเมิดสิทธิบัตรดังกล่าว ผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมที่ฟ้องคดีจะต้องแบ่งเงินค่าเสียหายให้แก่ผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมที่ไม่ได้ฟ้องหรือไม่ เนื่องจากพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ไม่ได้บัญญัติถึงค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิบัตรร่วมไว้ว่า ผลประโยชน์ที่เป็นค่าเสียหายจะต้องแบ่งให้กับผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมคนอื่นที่ไม่ได้ฟ้องคดีด้วยหรือไม่ ตัวอย่าง นาย ก นาย ข และนาย ค เป็นผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมในสิ่งประดิษฐ์อย่างหนึ่งต่อมา นาย ง ละเมิดสิทธิบัตรดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาต นาย ก จึงใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมฟ้องเรียกค่าเสียหายจาก นาย ง ผลประโยชน์ที่เป็นค่าเสียหายที่ นาย ก ได้รับ จะต้องแบ่งให้ นาย ข และนาย ค ซึ่งไม่ได้เป็นผู้ร่วมฟ้องคดี หรือไม่ ประการใด

ประการที่สี่ กรณีปัญหาผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมคนใดคนหนึ่งประสงค์ที่จะอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิหรือโอนสิทธิบัตร แต่ผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมคนใดคนหนึ่งไม่ยินยอมหลักเกณฑ์เงื่อนไขทางกฎหมายจะดำเนินการอย่างไร ตัวอย่าง นาย ก นาย ข และนาย ค เป็นผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมในสิ่งประดิษฐ์อย่างหนึ่ง นาย ก ประสงค์ที่จะใช้สิทธิที่จะอนุญาตหรือโอนสิทธิบัตรให้แก่ นาย ง แต่ นาย ข และนาย ค ไม่ยินยอมที่จะให้นาย ก ใช้สิทธิดังกล่าว ปัญหากรณีดังกล่าวเป็นเหตุให้นาย ก ไม่อาจที่จะใช้สิทธิอนุญาตหรือโอนให้แก่ นาย ง ได้ เนื่องจากมาตรา 40 พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ได้บัญญัติกรณีผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมอนุญาตให้ใช้สิทธิหรือโอนสิทธิบัตรว่าจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมทุกคน กรณีปัญหานาย ก จะมีหลักเกณฑ์ในการ

แก้ไขปัญหานี้อย่างไร จะถือเป็นการโต้แย้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือไม่ นาย ก จะใช้สิทธิทางศาลโดยการฟ้องคดี หรือจะใช้สิทธิร้องขอต่อศาลให้รับรองคุ้มครองสิทธิของตน ได้แค่ไหนเพียงใด

จากปัญหากรณีดังกล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่าสิทธิประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมเป็นปัญหาสำคัญ ที่ผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมใช้สิทธิในการแสวงหาผลประโยชน์ซึ่งอาจเกิดกรณีประเด็นปัญหาดังกล่าวขึ้นได้ เนื่องจากพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ไม่ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจน ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าเป็นปัญหากฎหมายที่ควรได้รับการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมในโอกาสต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาสิทธิประโยชน์ของเจ้าของรวมในทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์รวมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการนำหลัก กรรมสิทธิ์รวม ดอกผล ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาปรับใช้กับการใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม

2.3 เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักยินยอมในกรณีที่ผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมคนใดคนหนึ่งไม่ยินยอมให้ใช้สิทธิ รวมถึงหลักค่าเสียหายจากการฟ้องคดีของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม

2.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายสิทธิบัตรเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม

3. สมมติฐานของการศึกษา

พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 40 ไม่ได้บัญญัติถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมใช้สิทธิในการแสวงหาผลประโยชน์จากสิทธิบัตรรวมทั้งจากการอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิหรือการโอนสิทธิบัตร ว่าผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น

ดังกล่าว จะต้องแบ่งระหว่างผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมกันหรือไม่ รวมทั้งกรณีที่ผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมไม่ยินยอมให้อนุญาตให้ใช้สิทธิหรือการโอนสิทธิบัตรผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมที่ต้องการใช้สิทธิดังกล่าว จะมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายอย่างไร ทั้งค่าเสียหายที่เกิดจากการละเมิดสิทธิที่ผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมได้รับจะต้องแบ่งให้แก่ผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมหรือไม่ ปัญหาดังกล่าวเมื่อนำหลักกฎหมายใกล้เคียงมาปรับใช้เพื่ออุดช่องว่างของกฎหมาย แต่ก็ยังคงมีปัญหาไม่อาจปรับใช้ได้ทุกกรณี

4. ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 4 ว่าด้วยทรัพย์สิน หมวด 3 กรรมสิทธิ์รวม ดอกผล และค่าเสียหายในคดีละเมิด ตลอดจนหลักความยินยอมตามหลักกฎหมายแพ่ง การใช้สิทธิในเรื่องอำนาจฟ้อง ข้อกฎหมายสิทธิบัตรของไทย กฎหมายสิทธิบัตรของประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายสิทธิบัตรของประเทศอังกฤษ กฎหมายสิทธิบัตรของประเทศสาธารณชนประชาชนจีน เกี่ยวกับการใช้สิทธิและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม

5. วิธีดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาวิจัยจากตำราและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เช่น บทความทางวิชาการ งานวิจัย ตัวบทกฎหมายของไทยและต่างประเทศ โดยนำมาเรียบเรียงในเชิงระบบที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา โดยเฉพาะหลักกรรมสิทธิ์รวม ดอกผล ค่าเสียหาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมถึงการโต้แย้งสิทธิหรือการใช้สิทธิทางศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนอกจากนี้จะได้ศึกษาวิเคราะห์ กฎหมายสิทธิบัตรของไทยและต่างประเทศ เกี่ยวกับการใช้สิทธิและสิทธิประโยชน์ที่เกิดขึ้นของการใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม และแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมบัญญัติของกฎหมายสิทธิบัตร

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบถึงสิทธิประโยชน์ของเจ้าของรวมในทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์รวมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

6.2 ทำให้ทราบถึงปัญหาการนำหลักกรรมสิทธิ์รวม ดอกผล ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาปรับใช้กับการใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม

6.3 ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักยินยอมในกรณีที่ผู้ทรงสิทธิบัตรร่วมคนใดคนหนึ่งไม่ยินยอมให้ใช้สิทธิ รวมถึงหลักค่าเสียหายจากการฟ้องคดีของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม

6.4 ทำให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายสิทธิบัตรเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม